

Силабус курсу:

ОЦІНКА ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	магістр
Спеціальність:	101 Екологія
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	1
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к.геол.н., доц. Мохонько Вікторія Іванівна,

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри хімічної інженерії та екології

посада

vmokhonko@ukr.net

електронна адреса

+38-095 486 04 40

телефон

Skype: -----

месенджер

413 ЛК, за розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

Філатєва Ельвіра Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

ст. викладач

посада

elafilatyeva@gmail.com

електронна адреса

+38-050 59 11 965

телефон

месенджер

415ЛК, за розкладом

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Прийняття та введення в дію Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» є значним кроком України у переході до європейських вимог та стандартів у галузі охорони довкілля. Нормативно-правове та методологічне забезпечення його впровадження вимагає знання індикаторів, норм, класифікацій стану довкілля, процедур галузевого та загальнодержавного рівнів в частині встановлення обмежень та визначення зон безпеки для об'єктів господарської діяльності.

Метою дисципліни «Оцінка впливу на довкілля» є формування у здобувачів вищої освіти знань та умінь щодо проведення екологічної оцінки проектної документації, будівництва та реконструкції господарських об'єктів, програм і планів, оволодіння ними нормативно-законодавчою базою оцінки впливу на довкілля та методичними підходами до проведення процедури ОВД та розробки звітів з оцінки впливу на довкілля.

Результати навчання:

Знати:

- базові поняття та принципи стратегічної екологічної оцінки (СЕО) і оцінки впливу на довкілля (ОВД);
- методичні аспекти екологічних оцінок (завдання, принципи, види і форми);
- законодавчі акти та нормативні документи щодо стратегічної екологічної оцінки та оцінки впливу на довкілля;
- організаційно-правові основи проведення процедури ОВД планової діяльності.

Вміти:

- аналізувати поточний стан довкілля, оцінювати вплив стратегій, планів і програм на довкілля;
- аналізувати стратегії, плани, схеми, програми і програмні документи на відповідність основним завданням
- застосовувати нормативно-правову базу в сфері екологічної оцінки в професійній діяльності;
- забезпечувати участь громадськості в процесі СЕО;
- складати звіти з оцінки впливу на довкілля;
- готувати рекомендації щодо запобігання або зменшення екологічних наслідків реалізації стратегій планів та програм.

Передумови до початку вивчення:

Вивчення дисципліни базується на знаннях, отриманих здобувачами вищої освіти при вивченні дисциплін «Нормування антропогенного навантаження на природне середовище», «Техноекологія», «Екологічне право і природоохоронне законодавство»; «Організація управління в природоохоронній діяльності» та ін.

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

ЗК02. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ФК02. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.

ФК04. Здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності.

ФК07. Здатність до організації робіт, пов'язаних з оцінкою екологічного стану, захистом довкілля та оптимізацією природокористування, в умовах неповної інформації та суперечливих вимог.

ФК10. Здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину.

ФК11. Здатність використовувати знання норм і стандартів, які регламентують екологічну діяльність, для проведення аналізу об'єктів стандартизації та в сфері екологічного управління.

ФК13. Здатність використовувати правову базу, ринкові та фінансові інструменти для формулювання екологічної політики й екологічних цілей підприємств.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Становлення систем екологічних оцінок	4/0/4	Етапи розвитку екологічної оцінки. Застосування процедур екологічної оцінки в різних країнах світу та в Україні. Методи прийняття рішень на базі екологічної оцінки (ЕО).	Участь в обговоренні Опитування на практичних заняттях Індивідуальні завдання
2.	Поняття стратегічної екологічної оцінки (СЕО)	4/0/4	Поняття стратегічної екологічної оцінки (СЕО). Мета проведення СЕО. Ключові принципи застосування СЕО. Впровадження СЕО в процес розроблення планів і програм. Етапи стратегічної екологічної оцінки.	Участь в обговоренні Опитування на практичних заняттях Індивідуальні завдання
3.	СЕО як інструмент екологічної політики України	4/0/4	Перспективи провадження СЕО в Україні. Основні засади стратегічного планування (СЕО) в Україні. Підготовка та проведення стратегічної екологічної оцінки. Вплив громадськості на остаточні документи державного планування через СЕО. Здійснення моніторингу СЕО. Приклади застосування СЕО в Україні.	Участь в обговоренні Опитування на практичних заняттях Індивідуальні завдання
4.	Оцінка впливу на довкілля (ОВД). Правове регулювання ОВД	4/0/4	Порівняльна характеристика СЕО та ОВД. Законодавство ЄС у сфері оцінки впливу на довкілля. Національна правова база України у сфері ОВД, стан відповідності українського законодавства європейським стандартам, проблеми дотримання міжнародного законодавства з питань ОВД.	Участь в обговоренні Опитування на практичних заняттях Індивідуальні завдання
5.	Організаційні та методологічні основи	4/0/4	Суть процедури ОВД. Сфера застосування та основні суб'єкти ОВД. Етапи оцінки	Участь в обговоренні

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	проведення процедури ОВД планової діяльності		впливу на довкілля. Процедура ОВД. Підготовка звіту з оцінки впливу на довкілля. Експертні комісії з ОВД. Висновок з ОВД, його зміст, статус і оскарження. Врахування Висновку з ОВД при прийнятті управлінських рішень.	Опитування на практичних заняттях Індивідуальні завдання
6.	Участь громадськості в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля.	2/0/2	Законодавче і нормативно-правове забезпечення доступу громадськості до екологічної інформації та урахування громадських інтересів при розробленні і реалізації проектів екологічно небезпечних об'єктів та видів діяльності. Організація громадського обговорення у процесі ОВД.	Участь в обговоренні Опитування на практичних заняттях Індивідуальні завдання
7.	Оцінка транскордонного впливу на довкілля.	2/0/2	Процедура здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля. Схвалення результатів оцінки транскордонного впливу на довкілля.	Участь в обговоренні Опитування на практичних заняттях Індивідуальні завдання
8.	Відповідальність за порушення законодавства про ОВД.	4/0/4	Дії чи бездіяльність за які накладається відповідальність. Види відповідальності. Тимчасова заборона (зупинення) та припинення діяльності підприємств у разі порушення ними законодавства про ОВД.	Участь в обговоренні Опитування на практичних заняттях Індивідуальні завдання

Рекомендована література

Основна література:

1. Стратегічна екологічна оцінка: посібник/ [уклад.: Г.Б. Марушевський]. К.: К.І.С., 2014. - 65с.
2. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 29, ст.315. – Електронний ресурс: режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>.

Додаткова література:

1. Оцінка впливу на довкілля: можливості для громадськості (посібник) / Є. Алексеева [за заг. ред. О. Кравченко] — Видавництво «Компанія “Манускрипт”» — Львів, 2017. — 36 с. — Режим доступу: http://epl.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/EPL_OVD_posibnuk_Net.pdf
2. Оцінка впливу на довкілля та участь громадськості: аналітичний порівняльний огляд європейського й українського законодавства та рекомендації щодо впровадження європейських стандартів в Україні. / Львів: ЕПЛ, 2013. — 96 с.
3. Стратегічна екологічна оцінка: можливості для громадськості (посібник) / С. Шутяк [за заг. ред. О. Кравченко] — Видавництво «Компанія “Манускрипт”» — Львів, 2017. — 28 с. — Режим доступу: http://epl.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/EPL_CEO_posibnuk_Net.pdf
4. Участь громадськості в процесі прийняття документів державного планування з питань, що стосуються довкілля (посібник) / Є. Алексеева, О. Кравченко, О. Мельнь-Забрамна, С. Шутяк — Видавництво «Компанія «Манускрипт»» — Львів, 2017. — 72 с. – Режим доступу: http://epl.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/EPL_Uchast_putannya_dovkillya.pdf
5. Системний аналіз якості навколишнього середовища: підручник /Т. А. Сафранов, Я. О. Адаменко, В. Ю. Приходько, Т. П. Шаніна, А. В. Чугай, А. В. Колісник. За ред. проф. Т. А. Сафранова і проф. Я. О. Адаменко. – Одеса: ТЕС, 2014. – 244 с. – Електронний ресурс. Режим доступу: http://eprints.library.odeku.edu.ua/3356/1/SafranovTA_SAYNS_2015.pdf

6. Оцінка техногенного впливу на геологічне середовище / Т.А. Сафранов, О.В. Чепіжко, Є.Г. Коніков, М.А. Берлінський, А.І. Волков, В.І. Мохонько; за ред. Сафранова Т.А. – Одеса: Екологія, 2012. – 272 с.
7. Методи вимірювання параметрів навколишнього середовища : підруч. / Г. І. Гринь, В. І. Мохонько, О. В. Суворін та ін. – Северодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2019. – 420 с.
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 №1026 "Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля". – Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1026-2017-%D0%BF>.
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 №989 "Про затвердження Порядку проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля". – Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/989-2017-%D0%BF>.
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 1010 "Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля". – Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1010-2017-%D0%BF>.
11. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 30.05.2018 № 182 "Про затвердження Розміру плати за проведення громадського обговорення в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля". – Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0676-18>.
12. Директива 2001/42/ЄС Європейського парламенту та Ради від 27 червня 2001 року про оцінку впливу на стан навколишнього природного середовища окремих планів та програм.
15. Протокол Про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті/ Організація Об'єднаних Націй, Європейська Економічна Комісія: ЕСЕ/МР.ЕІА/2003/3. – Нью-Йорк і Женева, 2003. -48с. (офіційний переклад).
16. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Оргуська конвенція). Ратифікована Законом України №832- XIV від 06.07.1999р. <http://rada.gov.ua>.
17. Конвенція про оцінку впливу на довкілля у транскордонному контексті (Конвенція Еспо). Ратифікована Законом України №534- XIV від 19.03.1999р.
18. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (Угода про асоціацію). Ратифікована Законом України №1678-VII від 16.09.2014р.
19. Протокол про приєднання України до Договору про застосування Енергетичного Співтовариства. Ратифікований Законом України №2787-VI від 15.12.2010р.
20. Директива 2011/92/ЄС Європейського Парламенту та Ради про оцінку впливу окремих державних і приватних проєктів на навколишнє середовище (кодифікація).

Методичне забезпечення

1. Стратегічна екологічна оцінка: метод. реком. для слухач./ [уклад.: Г.Б. Марушевський, О.В.Берданова]. К.: К.І.С., 2014. - 44с. – Електронний ресурс: режим доступу: www.library-odeku.16mb.com.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	16
Опитування на практичних заняттях	56
Індивідуальні завдання	44
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань необхідно дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування (в т.ч. із використанням мобільних девайсів) під час контрольних робіт та екзаменів заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу та деканом факультету). Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни відпрацювання можуть бути збільшені за дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

Під час занять та контролю знань необхідно виконувати вимоги викладача.

Не дозволяється:

- залишати аудиторію без дозволу викладача;

- заважати викладачу проводити заняття;
- заважати іншим здобувачам вищої освіти.